

Sygn. akt I NKRS 132/21

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 2 lutego 2022 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Ewa Stefańska (przewodniczący)

SSN Paweł Czubik (sprawozdawca)

SSN Grzegorz Żmij (uzasadnienie)

w sprawie z odwołania J.J.

od uchwały Krajowej Rady Sądownictwa Nr (...)/2021 z 25 czerwca 2021 r.
w przedmiocie przedstawienia wniosku o powołanie do pełnienia urzędu na
stanowisku sędziego Sądu Najwyższego w Izbie Karnej, ogłoszonym w Monitorze
Polskim z 2021 r., poz. 340,

z udziałem M. O.

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw
Publicznych w dniu 2 lutego 2022 r.,

**uchyla zaskarżoną uchwałę i przekazuje sprawę Krajowej
Radzie Sądownictwa do ponownego rozpoznania**

UZASADNIENIE

Uchwałą nr (...)/2021 z dnia 25 czerwca 2021 r. Krajowa Rada Sądownictwa
(dalej: Rada, KRS) na podstawie art. 3 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 12 maja 2011 r.
o Krajowej Radzie Sądownictwa (Dz.U. 2021, poz. 269, dalej: u.k.r.s.) w pkt 1.
przedstawiła Prezydentowi RP wniosek o powołanie M.O. do pełnienia urzędu na

stanowisku sędziego Sądu Najwyższego w Izbie Karnej oraz w pkt 2. nie przedstawiła takiego wniosku o powołanie J.J.

W uzasadnieniu uchwały wskazano, że na jedno wolne stanowisko sędziego Sądu Najwyższego w Izbie Karnej, ogłoszone w Monitorze Polskim z 2021 r. pod poz. 340 zgłosili się J.J. – sędzia Sądu Rejonowego w G., M.O. – sędzia Sądu Apelacyjnego w (...) oraz G.S. – doktor habilitowany, profesor Uniwersytetu (...) w K., przy czym w związku z cofnięciem zgłoszenia G.S., Rada uchwałą nr (...)/2021 z dnia 22 czerwca 2021 r. umorzyła postępowanie wszczęte w sprawie z jego zgłoszenia.

Zespół członków Krajowej Rady Sądownictwa po wysłuchaniu uczestników, zapoznaniu się ze zgromadzonymi w sprawie materiałami i ich przeanalizowaniu, omówił szczegółowo kandydatów, odbył naradę i uznał, że materiały są wystarczające do zajęcia stanowiska w sprawie. Zespół przyjął stanowisko o rekomendacji M. O. na jedno stanowisko sędziego Sądu Najwyższego w Izbie Karnej. Zespół uwzględnił, że na sędziego Sądu Najwyższego może zostać wybrana osoba wyróżniająca się wysokim poziomem wiedzy prawniczej, a także doświadczenie zawodowe kandydata, w tym doświadczenie w stosowaniu przepisów prawa, dorobek naukowy, opinie przełożonych, rekomendacje, publikacje i inne dokumenty dołączone do karty zgłoszenia.

Zespół wskazał, że M.O. spełnia kryteria powołania na urząd sędziego Sądu Najwyższego w Izbie Karnej w stopniu najwyższym spośród uczestniczących w niniejszej procedurze konkursowej. Ponadto M.O. posiada wyraźnie dłuższy staż orzeczniczy, obejmujący pracę w Sądzie Rejonowym w M., w Sądzie Okręgowym w B., w Sądzie Apelacyjnym w (...) Orzekał w sprawach karnych na każdym szczeblu sądownictwa. Posiada bogate doświadczenie w pełnieniu funkcji administracyjnych. Ponadto M.O. prowadził wykłady dla różnych podmiotów, prowadził zajęcia dydaktyczne i pełnił funkcję Prodziekana w Wyższej Szkole [...] im. (...) w I., a także był Przewodniczącym Komisji Egzaminacyjnej do spraw aplikacji radcowskiej przy Ministrze Sprawiedliwości z siedzibą w B. Jest również autorem kilkunastu publikacji z zakresu prawa oraz podnosi kwalifikacje zawodowe przez ukończenie trzech kierunków studiów podyplomowych oraz uczestnictwo w szkoleniach, kursach i konferencjach naukowych. Zespół miał także na względzie, że

rekomendowany kandydat bardzo korzystnie, dojrzałe zaprezentował swoją kandydaturę podczas wysłuchania przed zespołem członków Krajowej Rady Sądownictwa.

Dokonując charakterystyki kandydatów w uzasadnieniu zaskarżonej uchwały wskazano, że M.O. urodził się 15 maja 1962 r. w B. Od 2 listopada 1982 r. do 31 lipca 1983 r. był zatrudniony w Okręgowym Zarządzie Lasów Państwowych W., Nadleśnictwie B. Wybrany kandydat w 1990 r. ukończył wyższe studia prawnicze z oceną dobrą, a po odbyciu aplikacji sądowej w marcu 1993 r. złożył egzamin sędziowski z wynikiem dobrym. Z dniem 20 maja 1993 r. M.O. został mianowany asesorem sądowym w Sądzie Rejonowym w M. Z dniem 1 listopada 1994 r. powołany został do pełnienia funkcji Przewodniczącego (...) Wydziału Ksiąg Wieczystych, a z dniem 1 lutego 1995 r. Przewodniczącego (...) Wydziału Karnego. Postanowieniem Prezydenta RP z dnia 17 maja 1995 r. M.O. został powołany do pełnienia urzędu na stanowisku sędziego Sądu Rejonowego w M., gdzie orzekał w sprawach: karnych, wieczystoksięgowych oraz rodzinnych i nieletnich. Z dniem 1 grudnia 1998 r. kandydat został powołany do pełnienia funkcji Prezesa Sądu Rejonowego w M., na okres czterech lat. Od 15 listopada 2001 r. do 30 listopada 2010 r. M.O. pełnił funkcję Przewodniczącego (...) Wydziału Ksiąg Wieczystych tego Sądu. Z dniem 10 grudnia 2002 r. został ponownie powołany do pełnienia funkcji Prezesa Sądu Rejonowego w M., na okres czterech lat. Od 2002 r. wybrany kandydat był wielokrotnie delegowany do orzekania na pojedynczych sesjach w Sądzie Okręgowym w B. M.O. w 2005 r. ukończył studia podyplomowe w zakresie prawa europejskiego dla sędziów. Z dniem 10 grudnia 2006 r. został po raz kolejny powołany do pełnienia funkcji Prezesa Sądu Rejonowego w M., na okres czterech lat. Od 1 stycznia 2008 r. do 14 grudnia 2010 r. pełnił funkcję Przewodniczącego III Wydziału Rodzinno i Nieletnich tego Sądu. Na okres od 15 grudnia 2010 r. do 14 grudnia 2012 r. został delegowany przez Ministra Sprawiedliwości do pełnienia czynności sędziego w (...) Wydziale Karnym Sądu Okręgowego w B. Postanowieniem Prezydenta RP z dnia 17 października 2012 r. M.O. został powołany do pełnienia urzędu na stanowisku sędziego Sądu Okręgowego w B., gdzie orzekał w (...) Wydziale Karnym. W 2013 r. ukończył „Podyplomowe Studia Prawa Karnego Skarbowego i Gospodarczego dla sędziów sądów powszechnych

orzekających w sprawach karnych, prokuratorów oraz asesorów prokuratury”. Z dniem 1 października 2014 r. został przeniesiony do orzekania w (...) Wydziale Penitencjarnym i Nadzoru nad Wykonywaniem Orzeczeń Karnych. Z dniem 6 marca 2018 r. M.O. został powołany do pełnienia funkcji Prezesa Sądu Okręgowego w B., na okres sześciu lat. Również z dniem 6 marca 2018 r. został powołany do pełnienia funkcji Przewodniczącego (...) Wydziału Wizytacyjnego tego Sądu. Od 1 stycznia 2019 r. do 8 kwietnia 2019 r. był delegowany przez Ministra Sprawiedliwości do pełnienia czynności sędziego w (...) Wydziale Karnym Sądu Apelacyjnego w (...) W 2019 r. M.O. ukończył „Poddyplomowe Studia Menedżerskie”. Postanowieniem Prezydenta RP z dnia 9 marca 2021 r. kandydat został powołany do pełnienia urzędu na stanowisku sędziego Sądu Apelacyjnego w (...) Decyzją Ministra Sprawiedliwości od 4 maja 2021 r. został delegowany do pełnienia czynności sędziego w Sądzie Okręgowym w B. na czas pełnienia funkcji Prezesa tego Sądu. M.O. prowadził wykłady dla różnych podmiotów, prowadził zajęcia dydaktyczne i pełnił funkcję Prodziekana w Wyższej Szkole [...] im. (...) w I. (w latach 2016-2018), pełnił funkcję Przewodniczącego (...) Rady Terenowej do spraw Społecznej Readaptacji i Pomocy Skazanym, a także był Przewodniczącym Komisji Egzaminacyjnej do spraw aplikacji radcowskiej przy Ministrze Sprawiedliwości z siedzibą w B. (w 2019 r. i w 2021 r.). Jest autorem kilkunastu publikacji z zakresu prawa. Podnosi kwalifikacje zawodowe przez uczestnictwo w szkoleniach, kursach i konferencjach naukowych (w tym jako organizator, moderator, wygłaszający referat).

Odnośnie J.J. wskazano, iż urodziła się 14 czerwca 1972 r. w G. W 1996 r. ukończyła wyższe studia prawnicze z oceną dobrą. W latach 1996-1999 była zatrudniona w Liceum Ogólnokształcącym na stanowisku nauczyciela podstaw prawoznawstwa. Od 2 listopada 1998 r. do 10 czerwca 1999 r. pracowała w Przedsiębiorstwie Handlowo-Usługowym na stanowisku specjalisty do spraw organizacyjnych i prawnych. Od 1 grudnia 1998 r. do 11 maja 1999 r. była zatrudniona w Studiu Reklamy na stanowisku specjalisty do spraw prawnych. Po odbyciu aplikacji sądowej we wrześniu 1998 r. J.J. złożyła egzamin sędziowski z wynikiem ogólnym dobrym. Z dniem 10 czerwca 1999 r. została mianowana asesorem sądowym w Sądzie Rejonowym w G. Postanowieniem Prezydenta RP z

dnia 26 września 2001 r. J.J. powołana została do pełnienia urzędu na stanowisku sędziego Sądu Rejonowego w G. Orzekła w wydziale karnym. Od 10 maja 2006 r. do 31 marca 2007 r. pełniła funkcję Zastępcy Przewodniczącego (...) Wydziału Karnego, a od 1 kwietnia 2007 r. do 31 maja 2014 r. funkcję Przewodniczącej tego Wydziału. Z dniem 1 maja 2014 r. została Wiceprezesem Sądu Rejonowego w G., na okres czterech lat. Kandydatka była delegowana do orzekania na pojedynczych sesjach w Sądzie Okręgowym w G. Od 9 maja 2018 r. J.J. pełni funkcję Przewodniczącej X Wydziału Wykonawczego Sądu Rejonowego w G. Od 24 września 2020 r. kandydatka prowadzi zajęcia dydaktyczne w Wyższej Szkole Administracji i Biznesu w G. Odwołująca się podnosi kwalifikacje zawodowe przez uczestnictwo w szkoleniach.

Dokonując wyboru Krajowa Rada Sądownictwa kierowała się kwalifikacjami oraz doświadczeniem zawodowym kandydatów. Wskazała, że wybrany kandydat w porównaniu z J. J., posiada o sześć lat dłuższy zarówno cały staż orzeczniczy, jak i staż na stanowisku sędziego sądu powszechnego. Ponadto M.O. od października 2012 r. wykonywał obowiązki orzecznicze na stanowisku sędziego sądu okręgowego, a także posiada doświadczenie, zdobyte w trakcie pracy w sądzie apelacyjnym, podczas gdy J.J. orzekła w sądzie okręgowym jedynie w ramach jednodniowych delegacji i nie posiada żadnego doświadczenia w orzekaniu na szczeblu sądu apelacyjnego. Kandydaci od wielu lat efektywnie łączą obowiązki orzecznicze z pełnieniem funkcji administracyjnych w sądzie, przy czym obecnie M.O. pełni funkcje Przewodniczącego (...) Wydziału Wizytacyjnego oraz Prezesa Sądu Okręgowego w B., a J.J. pełni funkcję Przewodniczącej (...) Wydziału Wykonawczego Sądu Rejonowego w G. Kandydaci posiadają dodatkowo doświadczenie, wynikające z prowadzenia zajęć dydaktycznych. Ponadto oboje kandydaci podnoszą kwalifikacje zawodowe przez uczestnictwo w szkoleniach, a M.O. dodatkowo przez uczestnictwo w kursach i konferencjach naukowych oraz przede wszystkim przez ukończenie trzech kierunków studiów podyplomowych. Dodatkowym atutem przemawiającym za kandydaturą M. O. jest autorstwo kilkunastu publikacji z zakresu prawa. W ocenie Krajowej Rady Sądownictwa M.O. posiada bardzo wysokie kwalifikacje merytoryczne oraz doświadczenie zawodowe, a także wszechstronną wiedzę prawniczą, którą umiejętnie wykorzystuje w praktyce

zawodowej, dające rękojmię należytego wykonywania obowiązków orzeczniczych na stanowisku sędziego Sądu Najwyższego w Izbie Karnej. Rada wskazała, że o przedstawieniu Prezydentowi RP kandydatury M. O. zadecydował całokształt okoliczności sprawy, a w szczególności doświadczenie zawodowe, w tym długość stażu orzeczniczego, obejmującego również staż na stanowisku sędziego sądu powszechnego (w szczególności kilkuletni okres wykonywania obowiązków w sądzie okręgowym), pełnienie licznych funkcji administracyjnych w sądzie, doświadczenie w prowadzeniu zajęć dydaktycznych, ukończenie trzech kierunków studiów podyplomowych, publikacje prawnicze i sposób prezentacji podczas wysłuchania.

W odwołaniu z dnia 1 września 2021 r. od uchwały Krajowej Rady Sądownictwa nr (...)/2021 r. z dnia 25 czerwca 2021 r. w przedmiocie przedstawienia wniosku o powołanie do pełnienia urzędu na stanowisku sędziego Sądu Najwyższego w Izbie Karnej, ogłoszonym w Monitorze Polskim z 2021 r., poz. 340, J.J., zastępowana przez profesjonalnego pełnomocnika, zaskarżyła tę uchwałę w całości. Zaskarżonej uchwale zarzuciła:

1. naruszenie przepisów postępowania, które to uchybienia miały istotny wpływ na wynik sprawy, tj.:

1. art. 41 u.k.r.s w zw. z art. 3 ust. 1 pkt 1 i 2, z art. 37 ust. 1 u.k.r.s. w zw. z art. 31 § 1-3 i art. 112a ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o Sądzie Najwyższym (Dz.U. 2021, poz. 154 ze zm.; dalej: u.s.n.) przez błędne przyjęcie, że w następstwie obwieszczenia Prezydenta RP o wolnych stanowiskach sędziego w Sądzie Najwyższym (M.P. 2021, poz. 340) doszło do skutecznego wszczęcia postępowania w niniejszej sprawie, co skutkowało przeprowadzeniem przez Radę tego postępowania oraz podjęciem w nim merytorycznej uchwały, gdy tymczasem obwieszczenie – z uwagi na brak kontrasygnaty Prezesa Rady Ministrów przewidzianej w art. 144 ust. 2 Konstytucji RP – było nieważne, wobec czego nie mogło dojść skutecznego wszczęcia postępowania przed Radą w niniejszej sprawie, co powinno skutkować umorzeniem tego postępowania, nie zaś wydaniem merytorycznego rozstrzygnięcia;

2. art. 21 ust. 1 i 2 u.k.r.s., art. 31 ust. 1 u.k.r.s. oraz art. 34 ust. 1-3 u.k.r.s. w zw. z § 12 ust. 1 i 2-4 oraz § 19 ust. 1-8 załącznika do uchwały nr (...)/2019 Krajowej Rady Sądownictwa z 24 stycznia 2019 r. w sprawie Regulaminu Krajowej Rady Sądownictwa poprzez błędne przyjęcie, że doszło do skutecznego przyjęcia stanowisk zespołów oraz podjęcia uchwały, gdy tymczasem Rada (a w ślad za tym zespół) nie była nienależycie obsadzona, wobec nieskutecznego powołania części sędziowskiej Rady, tj. powołania w sposób sprzeczny z Konstytucją RP, w konsekwencji czego sędziowska część Rady nie była uprawniona do uczestniczenia w postępowaniu w niniejszej sprawie, w tym w opiniowaniu i rekomendowaniu kandydatów (w ramach zespołów), głosowaniach i w efekcie w podejmowaniu uchwały;

3. art. 33 ust. 1 u.k.r.s. w zw. z art. 35 ust. 1-3 u.k.r.s. w zw. z § 19 ust. 1-11 Regulaminu przez: dokonanie oceny kandydatury skarżącej bez dochowania obowiązku wszechstronnego rozważenia okoliczności sprawy i bez wnikliwego zbadania materiałów sprawy udostępnionych Radzie oraz dokonanie tej oceny w sposób sprzeczny z prawem, dowolny oraz sprzecznie ze zgromadzonym materiałem, z pominięciem rzetelnej oceny kwalifikacji Skarżącego i konkurujących z nim kandydatów, z przekroczeniem granic swobodnej oceny materiałów, co skutkowało przedstawieniem w uchwale Prezydentowi RP wniosków o powołanie do pełnienia urzędu na stanowisku sędziego Sądu Najwyższego w Izbie Karnej M. O., a nie skarżącej; brak określenia i rozpatrzenia zgłoszonych kandydatur w oparciu o jasne i jednakowe dla wszystkich osób uczestniczących w konkursie kryteria oceny kandydatów na wolne stanowisko sędziowskie, co skutkowało przedstawieniem w uchwale Prezydentowi RP wniosków o powołanie do pełnienia urzędu na stanowisku sędziego Sądu Najwyższego w Izbie Karnej innego uczestnika niż skarżąca; dokonanie oceny dorobku oraz osiągnięć skarżącej w oparciu o niepełną, dobraną wybiórczo, dokumentację osobową dotyczącą skarżącej, a to wobec dysponowania przez zespół oceniający, a następnie KRS jedynie niektórymi dokumentami z uwagi na to, że sąd, w którym orzeka skarżąca, nie przesłał Radzie wszystkich zebranych dokumentów osobowych, co samo w sobie jest wadą całego postępowania, gdyż członkowie KRS, nie dysponując wszystkimi dokumentami dotyczącymi skarżącej, nie mogli podjąć obiektywnej i weryfikowalnej decyzji w przedmiocie jej kandydatury; procedowanie w oparciu o już *prima facie* niepełną dokumentacją podważa również zaufanie do bezstronności, fachowości i rzetelności członków zespołu i Rady;

4. naruszenie prawa materialnego, tj.:

1. art. 144 ust. 1-3 Konstytucji RP w zw. z art. 31 § 1-3 i art. 112a u.s.n. w zw. z art. ust. 1 pkt 1 i 2 u.k.r.s. przez ich błędną wykładnię wyrażającą się w przyjęciu, że obwieszczenie nie wymagało do swej ważności kontrasygnaty Prezesa Rady Ministrów, podczas gdy dokonując prawidłowego wykładni, jasnym jest, że nie doszło w ogóle do skutecznego wszczęcia postępowania w niniejszej sprawie, które pozwalałoby Radzie na realizację jej kompetencji wynikających z 3 ust. 1 pkt 1 i 2 u.k.r.s. do podjęcia merytorycznej uchwały przewidzianej w art. 37 ust. 1 u.k.r.s.;

2. art. 187 ust. 1 pkt 2 i ust. 3, art. 173, art. 10 i art. 186 Konstytucji RP w zw. z art. 9a ust. 1-3, z art. 114 ust. 1-5, z art. 21 ust. 1 i 2, z art. 33 ust. 1, z art. 34 ust. 1 i z art. 37 ust. 1 u.k.r.s. w zw. z § 12 ust. 1 i 3-6 oraz § 19 ust. 1-8 Regulaminu, poprzez błędną wykładnię tych przepisów, a w rezultacie ich niewłaściwe zastosowanie, tj. wydanie zaskarżonej uchwały przez Radę, która była nienależycie obsadzona, wobec nieskutecznego powołania części sędziowskiej Rady, tj. powołania w sposób sprzeczny z Konstytucją RP oraz wyżej wskazanymi przepisami u.k.r.s., w konsekwencji czego sędziowska część Rady nie była uprawniona do uczestniczenia w postępowaniu w niniejszej sprawie, w tym w opiniowaniu i rekomendowaniu kandydatów (w ramach zespołów), głosowaniach i w efekcie w podejmowaniu uchwały;

3. art. 2, art. 32 ust. 1 i 2 oraz art. 60 Konstytucji RP, poprzez błędną wykładnię tych przepisów, a w rezultacie ich niewłaściwe zastosowanie, tj. brak dokonania oceny kandydatów na podstawie przejrzystych kryteriów awansu, które odpowiadałyby zasadom równego dostępu do służby publicznej, zasadom równego traktowania oraz zasadom demokratycznego państwa prawnego urzeczywistniającego zasady sprawiedliwości społecznej, w wyniku czego Prezydentowi

Rzeczypospolitej Polskiej przedstawiono wniosek o powołanie do pełnienia urzędu na stanowisku sędziego Sądu Najwyższego w Izbie Karnej M. O., a nie skarżącej;

4. art. 19 ust. 1 akapit 2 w zw. z art. 2 Traktatu o Unii Europejskiej z dnia 7 lutego 1992 r. (TUE) oraz art. 47 Karty Praw Podstawowych Unii Europejskiej (KPP) poprzez ich błędną wykładnię wyrażającą się w przyjęciu, że nie zostaje naruszona zasada państwa prawnego oraz standard niezawisłości sędziów wymagany dla zapewnienia skutecznej ochrony sądowej w sprawach unijnych, gdy sędziowie Sądu Najwyższego, będącego sądem, którego orzeczenia nie podlegają zaskarżeniu według prawa wewnętrznego w rozumieniu art. 267 ust. 3 Traktatu o Funkcjonowaniu Unii Europejskiej z 25 marca 1957 r. (TFUE), powoływani są na wniosek KRS, której członków (sędziów) wybiera Sejm spośród kandydatów zgłoszonych przez co najmniej 25 sędziów lub co najmniej 2 tys. obywateli, przy czym ostateczna lista kandydatów, którą zbiorczo zatwierdza Sejm, jest ustalana wcześniej przez komisję sejmową, gdy tymczasem prawidłowa wykładnia powyższych przepisów, determinująca również interpretację oraz stosowanie prawa krajowego, powinna być taka, że opisany wyżej sposób kształtowania Rady zwiększa wpływ Parlamentu na jej działalność oraz wpływa niekorzystnie na jej niezależność, w związku z czym skład Sądu Najwyższego wybrany przez tak ukształtowaną Radę nie spełnia warunku dotyczącego niezawisłości sądu oraz sądu powołanego zgodnie z ustawą, jak wymaga tego art. 19 ust. 1 akapit 2. w zw. z art. 2 TUE oraz art. 47 KPP.

W oparciu o tak skonstruowane zarzuty skarżąca wniosła o uchylenie zaskarżonej uchwały w całości, o umorzenie poprzedzającego jej wydanie postępowania, względnie przekazanie sprawy KRS do ponownego rozpoznania, a także o zasądzenie na rzecz skarżącej kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego, według norm prawem przepisanych.

W odpowiedzi na odwołanie z dnia 29 września 2021 r. Przewodniczący Krajowej Rady Sądownictwa wniósł o jego oddalenie w całości, jako pozbawionego uzasadnionych podstaw.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Odwołanie zasługiwało na uwzględnienie, choć nie wszystkie podniesione w nim zarzuty okazały się zasadne, zaś uwzględnienie zarzutów prowadziło do uchylenia zaskarżonej uchwały w zaskarżonej części, wbrew wnioskowi skarżącej o umorzenie postępowania.

Nie ulega wątpliwości, że w przedmiotowej sprawie dopuszczalne było wniesienie odwołania od uchwały Krajowej Rady Sądownictwa w przedmiocie przedstawienia wniosku o powołanie do pełnienia urzędu na stanowisku sędziego Sądu Najwyższego. W utrwalonym i jednolitym orzecznictwie Sądu Najwyższego

przyjmuje się, że pomimo, iż w obecnie obowiązującym stanie prawnym (art. 44 ust. 1 zd. 2 u.k.r.s.) odwołanie nie przysługuje w sprawach indywidualnych dotyczących powołania do pełnienia urzędu na stanowisku sędziego Sądu Najwyższego, to sądowa kontrola uchwał KRS przez Sąd Najwyższy z uwagi na wtórną niekonstytucyjność przepisu art. 44 ust. 1 zd. 2 u.k.r.s. oraz konieczność ukształtowania tej kontroli w sposób zapewniający pełną skuteczność prawu Unii Europejskiej przesądza o zaskarżalności uchwał Rady wbrew art. 44 ust. 1 zd. 2 u.k.r.s. Niezgodność art. 44 ust. 1 zd. 2 u.k.r.s. z art. 47 Karty Praw Podstawowych Unii Europejskiej należy wyeliminować działając na podstawie art. 91 ust. 2 Konstytucji RP. Nie można bowiem przyjąć, że zaskarżenie uchwały KRS w ogóle nie jest dopuszczalne (zob. wyroki Sądu Najwyższego z 2 czerwca 2020 r., I NO 192/19; z 25 czerwca 2020 r., I NO 37/20).

Przechodząc do merytorycznej oceny wniesionego odwołania zauważyć należy, że sformułowane przez odwołującą się zarzuty naruszenia prawa procesowego odpowiadają w zasadzie zarzutom naruszenia prawa materialnego, dlatego też ich rozpoznanie następować będzie łącznie.

Jako nietrafne należało uznać zarzuty kwestionujące skuteczne wszczęcie postępowania przez Radę na podstawie obwieszczenia Prezydenta RP o wolnych stanowiskach sędziego w Sądzie Najwyższym, które nie posiadało kontrasygnaty Prezesa Rady Ministrów przewidzianej w art. 144 ust. 2 Konstytucji RP. Wątpliwości w tym zakresie, jakie istniały w orzecznictwie rozwiąła uchwała składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 16 grudnia 2021 r. sygn. akt I NZP 5/21. W uchwale tej wskazano, że obwieszczenie Prezydenta RP o wolnych stanowiskach sędziego w Sądzie Najwyższym lub w Naczelnym Sądzie Administracyjnym, jako czynność urzędowa o charakterze informacyjnym i niewładczym, nie podlega obowiązkowi kontrasygnaty Prezesa Rady Ministrów. Obwieszczenie Prezydenta RP o wolnych stanowiskach sędziego w Sądzie Najwyższym pozwala osobom, które spełniają ustawowe warunki objęcia stanowiska sędziego Sądu Najwyższego prawidłowo i skutecznie zainicjować postępowanie kwalifikacyjne przed Krajową Radą Sądownictwa, na zasadach określonych w art. 31 § 2 u.s.n.

Natomiast jako zasadny należało uznać zarzut naruszenia prawa procesowego (art. 33 ust. 1 u.k.r.s. w zw. z art. 35 ust. 1-3 u.k.r.s.) polegający na dokonaniu oceny kandydatury odwołującej się bez dochowania obowiązku wszechstronnego rozważenia okoliczności sprawy i bez wnikliwego zbadania materiałów sprawy udostępnionych Radzie oraz dokonanie tej oceny w sposób sprzeczny z prawem, dowolny oraz sprzeczny ze zgromadzonym materiałem, z pominięciem rzetelnej oceny kwalifikacji skarżącej i konkurującego z nią kandydata, z przekroczeniem granic swobodnej oceny materiału dowodowego, a także braku określenia i rozpatrzenia zgłoszonych kandydatur w oparciu o jasne i jednakowe dla wszystkich osób uczestniczących w konkursie kryteria oceny kandydatów na wolne stanowisko sędziowskie. Skarżąca podniosła, że ocena jej dorobku i osiągnięć odbyła się w oparciu o niepełną, dobraną wybiórczo dokumentację osobową.

Jak stanowi art. 33 ust. 1 u.k.r.s., w sprawach indywidualnych Rada podejmuje uchwały po wszechstronnym rozważeniu sprawy, na podstawie udostępnionej dokumentacji oraz wyjaśnień uczestników postępowania lub innych osób, jeżeli zostały złożone.

Z przytoczonego art. 33 ust. 1 u.k.r.s. wynika, że Krajowa Rada Sądownictwa jest obowiązana przed podjęciem uchwały w sprawie indywidualnej wszechstronnie rozważyć sprawę na podstawie udostępnionej dokumentacji oraz wyjaśnień uczestników postępowania lub innych osób, jeżeli zostały złożone. Nakaz podjęcia uchwały po wszechstronnym rozważeniu sprawy oznacza, że Rada nie może pominąć istotnych dla rozstrzygnięcia sprawy okoliczności wynikających z udostępnionej dokumentacji lub wyjaśnień, czy innych zebranych dowodów, ani dokonać ustaleń sprzecznych z tym materiałem, zaś samo rozstrzygnięcie powinno być wynikiem wszechstronnego rozważenia wszystkich aspektów sprawy w sposób, który nie był dowolny (wyroki Sądu Najwyższego z: 26 kwietnia 2012 r., III KRS 11/12; 22 maja 2012 r., III KRS 14/12; z 15 lutego 2019 r., I NO 14/19).

Artykuł 35 u.k.r.s. dotyczy sytuacji, gdy na stanowisko sędziowskie albo asesorskie zgłosił się więcej niż jeden kandydat, wówczas zespół opracowuje listę rekomendowanych kandydatów. Stosownie do ust. 2 przytoczonego przepisu, przy ustalaniu kolejności kandydatów na liście zespół kieruje się przede wszystkim

oceną kwalifikacji kandydatów, a ponadto uwzględnia: (1) doświadczenie zawodowe, w tym doświadczenie w stosowaniu przepisów prawa, dorobek naukowy, opinie przełożonych, rekomendacje, publikacje i inne dokumenty dołączone do karty zgłoszenia; (2) opinię kolegium właściwego sądu oraz ocenę właściwego zgromadzenia ogólnego sędziów.

Lista o której mowa w art. 35, jest rodzajem stanowiska zespołu, podejmowanego w przypadku, gdy na wolne stanowisko sędziowskie, zgłosił się więcej niż jeden kandydat. Zespół powinien dokonać wyboru i przedstawić Radzie najlepszego lub najlepszych kandydatów z punktu widzenia kryteriów określonych w ust. 2. Lista ma więc charakter listy rankingowej, zamykającej ten etap wyboru kandydata, który należy do zadań zespołu przygotowującego sprawę do rozpatrzenia przez Radę. Chociaż art. 35 ust. 2 u.k.r.s. odnosi się wprost do prac zespołu, to ma on także zastosowanie do oceny kandydatów przed Radą w pełnym składzie (wyrok Sądu Najwyższego z 13 lipca 2012 r., III KRS 17/12).

Zdaniem Sądu Najwyższego treść zaskarżonej uchwały Krajowej Rady Sądownictwa nie pozwala na uznanie, że Rada oceniając obie kandydatury, tak kandydata wybranego, jak i odwołującej się, spełniła wymóg wszechstronnego rozważenia wszystkich okoliczności istotnych dla rozstrzygnięcia sprawy.

Ustawa o Sądzie Najwyższym w art. 30 § 1 pkt 6 stanowi, że do pełnienia urzędu na stanowisku sędziego Sądu Najwyższego może być powołana osoba, która wyróżnia się wysokim poziomem wiedzy prawniczej. Krajowa Rada Sądownictwa w uzasadnieniu zaskarżonej uchwały choć wskazała, że podejmując decyzję uwzględniła to kryterium, to tak naprawdę nie wskazała w stosunku, do którego z kandydatów, i dlaczego uważa, że dany kandydat spełnia rzeczne kryterium. W ocenie Sądu Najwyższego, uzasadnieniu zaskarżonej uchwały brakuje elementów, które wyjaśniałyby w sposób przekonujący to stanowisko, co podważa zastosowanie przez Radę w ocenianej procedurze konkursowej dostatecznie przejrzystych kryteriów oceny kandydatów na wolne stanowisko sędziowskie.

Niezależnie od powyższego, gdyby hipotetycznie przyjąć, że o wyróżnianiu się kandydatów wiedzą prawniczą świadczy ich ścieżka zawodowa i awanse w strukturze sądownictwa powszechnego, praca dydaktyczna, doskonalenie

zawodowe przez udział w szkoleniach i studiach podyplomowych, publikacje, to jakkolwiek Rada w postępowaniach nominacyjnych dokonuje oceny kandydatów na podstawie załączonych materiałów, tak w niniejszym postępowaniu KRS w ocenie Sądu Najwyższego ze znanych jej faktów wyprowadziła niepoprawne pod względem logicznym wnioski. Z uzasadnienia uchwały wynika, że kandydaci legitymują się tytułem magistra prawa. Pełnią funkcje dydaktyczne na uczelniach wyższych, podnoszą swoje kwalifikacje, zaś kandydat wybrany jest autorem publikacji z zakresu prawa. Żaden z kandydatów nie posiada stopnia naukowego. Z uzasadnienia uchwały nie wynika jakie zajęcia dydaktyczne kandydaci prowadzą i z jakiej dziedziny prawa, zaś w przypadku kandydata wybranego czego dotyczą publikacje jego autorstwa i gdzie zostały opublikowane. Nie wiadomo też, czy kandydaci posiadają jakiekolwiek osiągnięcia i wkład w rozwój dziedziny nauki jaką jest prawo oraz czy na polu tym odnosili jakieś sukcesy. Sam fakt prowadzenia zajęć dydaktycznych, podnoszenia kwalifikacji zawodowych, ukończenia studiów podyplomowych, czy publikowania artykułów prawniczych nie oznacza *ipso facto* wyróżniania się wysokim poziomem wiedzy prawniczej.

Zdaniem Sądu Najwyższego, w sposób szczególnie pozbawiona jest transparentności ocena Rady dotycząca wyróżniającego zaprezentowania się przez wybranego kandydata podczas rozmowy z zespołem członków Rady. Nie wiadomo bowiem, na czym polegało to „wyróżniające zaprezentowanie się”.

Sąd Najwyższy stoi zatem na stanowisku, że w uzasadnieniu zaskarżonej uchwały nie zostały przedstawione oraz wyczerpująco umotywowane jasne i przejrzyste kryteria ocenne, którymi Rada kierowała się, podejmując uchwałę o przedstawieniu Prezydentowi RP z wnioskiem o powołanie kandydata wybranego do pełnienia urzędu na wakującym stanowisku sędziego Sądu Najwyższego w Izbie Karnej.

Z powyższych względów Sąd Najwyższy doszedł do przekonania, że uzasadnienie zaskarżonej uchwały nie pozwala na kontrolę postępowania Rady pod kątem dochowania przez nią wymagania wszechstronnego rozważenia wszystkich okoliczności istotnych dla rozstrzygnięcia sprawy. Wprawdzie sam dobór przez Radę kryteriów oceny kandydatów na stanowiska sędziowskie zasadniczo pozostaje poza zakresem kompetencji Sądu Najwyższego do kontroli legalności

uchwał Rady, jednakże nie dotyczy to sytuacji, gdy sposób zastosowania przyjętych przez Radę kryteriów narusza podstawowe zasady prawne, w tym szczególnie określoną w art. 33 ust. 1 u.k.r.s. zasadę wszechstronnego rozważenia sprawy (zob. wyroki Sądu Najwyższego z 20 października 2009 r., III KRS 13/09; z 14 stycznia 2010 r., III KRS 24/09; z 5 sierpnia 2011 r., III KRS 9/11; z 15 marca 2018 r., KRS 2/18), a z taką sytuacją mamy do czynienia w rozpoznawanej sprawie.

Jakkolwiek skarżąca zarzut naruszenia przepisów postępowania uzasadniła dość lakonicznie, tak w orzecznictwie Sądu Najwyższego wskazuje się, że formalizm, a także w niektórych przejawach rygoryzm prawa procesowego, jest – w granicach wyznaczanych jego celami i funkcją – zjawiskiem koniecznym i pożytecznym. Należy jednak rozróżniać formalizm prawa procesowego od formalizmu jego stosowania, w określonych bowiem sytuacjach uzasadnione i celowe są, a niekiedy bywają niezbędne, pewne koncesje na rzecz rozsądku i poczucia sprawiedliwości (por. postanowienie Sądu Najwyższego z 11 września 2019 r., IV CZ 54/19). Z tej też przyczyny Sąd Najwyższy uwzględnił w ramach podniesionego przez skarżącą zarzutu, że Rada nie dokonała wszechstronnego rozważania wszystkich okoliczności sprawy z wyżej opisanych przyczyn, zważywszy na maksymę *falsa demonstratio non nocet*. Uwzględnienie tejże maksymy jest uzasadnione w niniejszej sprawie publicznoprawną funkcją odwołania od uchwały Krajowej Rady Sądownictwa, w szczególności ochroną porządku konstytucyjnego RP (por. wyrok Sądu Najwyższego z 25 czerwca 2020 r., I NSNc 21/20; z 5 maja 2021 r., I NSNc 156/20).

Skarżąca w swoim odwołaniu zarzuciła Radzie naruszenie przepisów art. 2, art. 32 ust. 1 i 2 art. 60 Konstytucji. Pierwszy z wymienionych przepisów, przez wskazanie, że Rzeczpospolita Polska jest demokratycznym państwem prawnym, urzeczywistniającym zasady sprawiedliwości społecznej, nakazuje dochowanie przez Krajową Radę Sądownictwa obowiązku wszechstronnego rozpatrzenia i oceny kandydatów do pełnienia urzędu na stanowiskach sędziowskich, w sposób respektujący standardy charakterystyczne dla organów demokratycznego państwa prawnego, w tym – między innymi – zasadę ochrony zaufania obywatela do państwa. Z kolei przedmiotem ochrony wynikającej z art. 60 ustawy zasadniczej jest przede wszystkim formalny aspekt dostępu do służby, a więc związany

z przestrzeganiem jednolitych kryteriów i procedur postępowania, a nie sama ocena kwalifikacji, czy też wiarygodności danej osoby z punktu widzenia kryteriów stosowanych w ramach tego postępowania. Sądowa kontrola dokonywana przez pryzmat tego przepisu nie stwarza podstaw do wkraczania w zakres kompetencji Rady, gdyż mogłoby to oznaczać naruszenie jej konstytucyjnych uprawnień i kompetencji wynikających z art. 179 Konstytucji. Ochrona sądowa udzielana kandydatowi na określone stanowisko sędziowskie, dokonywana przy uwzględnieniu art. 60 ustawy zasadniczej, winna zatem obejmować kontrolę postępowania przed Radą pod względem jego zgodności z prawem, a więc musi być ograniczona do oceny zgodności z prawem zastosowanej procedury oceny kandydatury bądź kandydatur i w efekcie przedstawienia Prezydentowi RP wniosku o powołanie lub odmowy objęcia danego kandydata takim wnioskiem. Wreszcie art. 32 Konstytucji statuuje zasadę równości wszystkich wobec prawa i równości traktowania wszystkich przez władze publiczne (ust. 1) oraz zakazuje dyskryminacji w życiu politycznym, społecznym i gospodarczym z jakiegokolwiek przyczyny (ust. 2). Kontrola sądowa postępowania przed Radą w zakresie jej zgodności z tym przepisem powinna więc sprowadzać się do oceny, czy wszyscy kandydaci uczestniczący w procedurze konkursowej byli traktowani jednakowo oraz czy żaden z nich nie był w żaden sposób dyskryminowany.

W kontekście tak rozumianych wskazanych wyżej zasad konstytucyjnych oraz stwierdzeniu zasadności zarzutów naruszenia przez Radę w przedmiotowym postępowaniu konkursowym art. 33 ust. 1 i art. 35 ust. 1 i 2 u.k.r.s. za zasadne należało również uznać zarzuty odwołującej się dotyczące naruszenia przepisów art. 2, art. 32 ust. 1 i 2 art. 60 Konstytucji.

W ostatnim zarzucie odwołująca się wskazała na naruszenie art. 19 ust. 1 akapit 2 w zw. z art. 2 TUE oraz art. 47 KPP poprzez ich błędną wykładnię wyrażającą się w przyjęciu, że nie zostaje naruszona zasada państwa prawnego oraz standard niezawisłości sędziów wymagany dla zapewnienia skutecznej ochrony sądowej w sprawach unijnych, gdy sędziowie Sądu Najwyższego, będącego sądem, którego orzeczenia nie podlegają zaskarżeniu według prawa wewnętrznego w rozumieniu art. 267 ust. 3 TFUE, powoływani są na wniosek KRS, której członków (sędziów) wybiera Sejm spośród zgłoszonych kandydatów przez co

sposób kształtowania Rady zwiększa wpływ Parlamentu na jej działalność oraz wpływa niekorzystnie na jej niezależność, w związku z czym skład Sądu Najwyższego wybrany przez tak ukształtowaną Radę nie spełnia warunku dotyczącego niezawisłości sądu oraz sądu powołanego zgodnie z ustawą.

Podniesiony zarzut skupiający się w zasadzie na dalszym kwestionowaniu statusu Krajowej Rady Sądownictwa i jej zdolności do wykonywania powierzonych Konstytucją i ustawami zadań oraz wadliwości przedstawienia wniosku o powołanie M. O. na sędziego Sądu Najwyższego, co prowadzić ma do pogłębienia chaosu prawnego i naruszeniu prawa obywateli do sądu, traci na aktualności z uwagi na fakt, iż Sąd Najwyższy na skutek wniesionego odwołania uchylił zaskarżoną uchwałę, stąd zbędne jest jego rozstrzyganie. Niemniej jednak, pomimo obszernego uzasadnienia zarzutu i powołania się na literaturę, orzecznictwo i opinie, skarżąca w zasadzie nie wskazuje, jak podniesiony zarzut odnosi się do niniejszej sprawy, czyniąc go abstrakcyjnym. Nie ulega jednak wątpliwości, iż okoliczności stanowiące uzasadnienie zarzutu stały się przedmiotem rozważań Sądu Najwyższego przy okazji rozpoznawania wcześniejszych zarzutów, dlatego też niecelowe jest ich powielanie.

Z powyższych względów Sąd Najwyższy, na podstawie art. 398¹⁵ § 1 k.p.c. w związku z art. 44 ust. 3 u.k.r.s., uchylił zaskarżoną uchwałę i przekazał sprawę Krajowej Radzie Sądownictwa do ponownego rozpoznania.

Zdanie odrębne od wyroku złożył SSN Paweł Czubik.